

Príloha k občasníku BOŠANEC

Vyčistíme si Bošany

Každoročne je Dňu Zeme venovaný 22. apríl. Pôvodne tento sviatok oslavoval príchod jari, no v dnešnom modernom ponímaní ide o ekologicky motivovaný sviatok, upozorňujúci ľudí na dopady ničenia životného prostredia a rozvíjajúcu sa diskusiu o možných riešeniach.

Ani u nás v Bošanoch nie je téma životného prostredia mnohým ľuďom ľahostajná. Dokazuje to aj 4. ročník obľúbeného podujatia Vyčistíme si Bošany, ktoré bolo aj tento rok, dovolíme si konštatovať, veľmi úspešné.

Ak by ste sa krátko po ukončení akcie, ktorá sa tohoto roku konala 25. apríla, prešli po Bošanoch, či príjazdových cestách alebo v okolí rieky Nitry, sami by ste boli prekvapení, aké sú Bošany na prvý pohľad iné – čisté ulice, vyhrabané trávniky, zasadené kvety a okrasné stromčeky, osadené nové lavičky. A to bolo našim cieľom – skrásliť a spríjemniť si rodnú obec. Cieľom nás – občanov, zástupcov spoločenských organizácií a množstva dobrovoľníkov, ktorí spoločnými silami v tento deň Bošany čistili a zveľaďovali.

Akcie sa zúčastnilo do 200 ľudí vrátane detí, ktorí spoločne upratali aj miesta ako vstup do areálu bývalých Koželužní, divokú skládku na železničnej stanici, príjazdové cesty do Bošian, okolie kultúrneho domu, školský areál, detské ihrisko, futbalové ihrisko, hokejbalové ihrisko, Park garbiarov, okolie obecného úradu, okolie zdravotného strediska, pomníka padlých vojakov z oboch svetových vojen, pravý breh rieky Nitry ako i iné lokality. Počasie účastníkom prialo, a tak sa pracovalo za slnečných lúčov cca od 8.00 hod. do 12.30 hod. Po dobre vykonanej práci si všetci účastníci pochutnali na chutnom kotlíkovom gulášu.

Týmto by sme sa chceli poďakovať všetkým zúčastneným, a nielen tým, čo osobne pracovali ale aj tým, ktorí poskytli autá, traktory a pracovné nástroje, alebo iným spôsobom prispeli k úspešnému priebehu tejto akcie, deťom aj dospelým, že prišli a priložili ruku k dielu a pomohli tak skvalitniť prostredie v Bošanoch. Osobitne by sme sa chceli poďakovať firmám a jednotlivcom, aj vďaka ktorým mohol byť tento deň úspešný – BAMIPA, AGRO -GROUP Klátova Nová Ves, Erik Dolník, Mäsiarstvo Zachar, NG - elektro s.r.o., ZDA Holding s.r.o., Fajn café, Orangedream, Kamenta - Ducký Zdenko. Ďakujeme.

Je pravdou, že občanov, ktorí sa do tejto akcie každoročne zapájajú, je stále viac a viac, to nás istým spôsobom teší, ale ešte väčšiu radosť by sme mali, keby žiadne divoké skládky odpadu nevznikali, keby ľudia odpad z domácností separovali a prestali si zamieňať prírodu so smetiskom. Len separáciou odpadu, rešpektovaním termínov zberu odpadu a zberných miest, šetrným prístupom k prírode a hlavne vzájomnou kontrolou medzi nami občanmi ohľadne správania sa niektorých jednotlivcov vo vzťahu k prírode, bude naša obec zdravá a krásna a my sa v nej budeme cítiť dobre a spokojne.

Komisia životného prostredia a verejného poriadku

Minimalizuj a recykluj!

Množstvo vyprodukovaného odpadu na Slovensku stúpa. Noto- ricky známy fakt, ktorý zatlačáme niekde do kútiku mysle tak, ako odpadky do preplneného kontajneru. Podľa najnovších štatistických údajov vyprodukuje priemerná slovenská rodina viac ako tonu odpadu ročne. Z tohto množstva recyklujeme iba 6%, pričom by sme dokázali znovu použiť alebo recyklovať až 80% bežného odpadu. A kde náš komunálny odpad obvykle končí? V spaľovni, na skládkach odpadov, alebo v tom najhoršom prípade, na divokých skládkach niekde v prírode. Aby sme sa jedného dňa nemuseli „brodiť“ v odpadkoch, musíme niekde začať.

Najjednoduchším riešením je prevencia. To znamená, v prvom rade odpad nevytvárať. A čo to v praxi znamená? Predtým, ako niečo zahodíte do koša, položte si otázku: „Môžem to ešte použiť?“ Mikroténové vrecká, igelitky, plastové, kovové či sklenné nádoby po umytí ľahko znovu využijeme. Veci v dobrom stave (a nie len oblečenie) môžeme darovať charitatívnym spolkom. Na nákup si vezmite vlastné tašky a mikroténové či papierové vrecká na pečivo a zeleninu. Možností je skutočne veľa, stačí len chcieť. Ak sa vec nedá znovu použiť, vo väčšine prípadov sa dá recyklovať. A prečo by ste si mali dať tú náma- hu a triediť svoj odpad? Pomôžete tak nie len životnému pro- strediu, ale aj sebe. Ušetríme ropu aj energie. Získame tak nižšie ceny výrobkov, viac pracovných miest (pri zbere, triedení a spracovaní odpadu) a nižšie náklady na recyklovanie odpadu, ako keby sme ho spálili či hodili na skládku. Ďalším ekono- mickým argumentom je, že ak obec nenaplní určité hmotnostné a objemové kvóty vyzbieraného separovaného odpadu, prepláca na tom. Žiaľ, taká je realita aj v našej obci.

Ak ste svoj odpad doteraz netriedili, smelo do toho! Pozrime sa bližšie na to, čo bežne obsahuje náš smetný kôš. Takmer polo- vicu odpadu tvorí bioodpad. Paradoxom je, že v prírode sa ľahko rozkladá a kompostovaním sa mení na výborné hnojivo, ktoré môžete využiť aj vo vlastnej záhradke. Keď sa však do- stane na skládku, je bezcenný. Okrem toho znečisťuje ostatný odpad, ktorý by sa inak dal recyklovať. Preto bioodpad nevyha- dzujte, ale kompostujte. Kompostovanie je prírodný proces, pri ktorom dochádza k rozkladu bioodpadu pôsobením mikroorga- nizmov, vody a kyslíka na humus. Na vytvorenie kompostu môžete použiť všetok kuchynský odpad, záhradný odpad (tráva, listy, drobné konáre, kvety a burina) a iný organický odpad (použitie papierové vreckovky a servítky, chlpy a vlasy, trus malých zvierat, piliny, drevný popol). Vhodné nie sú iba šupy z citrusového ovocia, mäsitý a mliečny odpad, kosti a obvazy.

Sponzori Dňa zeme:

BAMIPA
AGRO –COOP a.s.
Klátova Nová Ves
Erik Dolník
Mäsiarstvo Zachar
NG - elektro s.r.o.
ZDA Holding s.r.o.

Fajn caffè
Orangedream
Kamenta - Zdeno Ducký

Ďakujeme!

Pre úspešné kompostovanie je dôležité dodržať tieto základné pravidlá:

Správna veľkosť surovín - najmä tvrdé časti nesmú byť väčšie ako palec na ruke. Ideálne je použiť záhradnú drvičku.

Správny pomer surovín - dusíkaté látky (hnoj, trus, pokosená tráva, burina, kuchynský bioodpad) sú väčšinou mäkké, šľavnaté a zelené; musíme zmiešavať s uhlíkatými (konáre, piliny, hobliny, lístie, slama, papier), ktoré sú zväčša tvrdé, hnedé, suché. Ideálny je pomer dusíkatých a uhlíkatých látok 1:30.

Dostatočná vlhkosť a prístup vzduchu.

A ako získať z organického odpadu prvotriedne hnojivo? Najskôr si zvolte spôsob kompostovania. Ak máte dostatok miesta a surovín, najjednoduchšie je kompostovať na kope v tvare hroble. V opačnom prípade môžete využiť zásobník - kompostér, ktorý sa dá kúpiť či ľahko doma zhotoviť z dreva, plastu, pletiva i betónu. Postupne doň vkladáte rozdrvené a premiešané suroviny a kontrolujete prístup vzduchu a vlhkosti. Ideálne je premiešať odpad s trochou zeminy. Rozklad môžete urýchliť vložením hotového kompostu, vápna, močovky, hubových kultúr, červíkov či dážďoviek. Výsledok snaženia v podobe výživného humusu získate približne o 4 – 6 mesiacov.

Podobne ako bioodpad, aj papier je typom odpadu, ktorý sa ľahko recykluje. Možno ho recyklovať 5 – 8 krát a následne kompostovať. Jeho recykláciou sa znižujú konečné ceny výrobkov, takže za nákup novín či toaletného papiera vlastne ušetríte. Navyše 1 tona zberového papiera zachráni 17 stromov. Základná škola Bošany tak zachránila pri jarnom zbere papiera 374 stromov. Pomôžte nám toto číslo zvýšiť a zapojte sa do najbližšieho zberu, ktorý bude v októbri.

Oveľa problematickejšia je recyklácia plastov. Žijeme v „dobe plastovej“, čo znamená, že tzv. „umelá hmota“ je všade okolo nás. V prírode je takmer nezničiteľná, preto ju treba recyklovať. Aj to sa však dá len obmedzene. Jeden z dôvodov je aj ten, že každý plast má špecifické zloženie, čo sťažuje ich triedenie a následné spracovanie. Navyše majú malú hmotnosť a veľký objem, a preto je tak dôležité ich pred zahodením stlačiť. Ak však nie sú hrubo znečistené, ich umývanie ani odstránenie etikety a uzáverov nie sú potrebné. O to sa postará priemyselná práčka a triedička. Nakoniec sa váš odpad premení na oblečenie, koberce, palety, dlaždice a rôzne fólie. Ľahký, odolný a nepriepustný plast je ako stvorený na to, aby chránil naše potraviny a nápoje. Málokto však vie, že plastové obaly obsahujú potenciálne nebezpečné chemikálie, ktoré sa uvoľňujú do jedla a otravujú náš organizmus. Preto sa znovu vraciame ku skleneným obalom, ktoré nie sú toxické.

Sklo je čisto prírodný materiál s jednoduchým zložením (piesok, sóda a vápenec). Ľahko sa recykluje a môžeme ho recyklovať nekonečne veľa krát. Nevyžaduje špeciálne spracovanie, vytriedené sklo sa spracuje priamo v sklárňach. V prírode pretrvá až

4000 rokov. Keďže sa takmer vôbec nerozkladá, je absolútne nevhodné hádzať ho do bežného odpadu. Vratné obaly treba odovzdať a zvyšok skla recyklovať. Pred odovzdaním na recykláciu je najlepšie sklo nerozbiť, keďže sa neskôr dôsledne triedi podľa farby. Taktiež je dobré z neho odstrániť všetky ostatné materiály, najmä kovové a plastové súčasti. Drôtované sklo, keramika a porcelán, žiarovky, zrkadlá, autosklo či monitory do kontajneru na sklo nepatria - nerecyklujú sa.

Takmer všetok kovový odpad, ktorý produkuje bežná domácnosť, sa dá recyklovať. Výnimku majú len kovy, ktoré sú hrubo znečistené farbou a chemikáliami. Vaše plechovky, konzervy, starý riad, kovové viečka a vrchnáky, hliník, drôty (bez bužírky) a rúry, klince, sponky, kľúče a iné, môžete smelo hodiť do kontajnera na kov alebo do červeného vreca. Odpad ani nemusíte umývať, či zbavovať papierových etikiet. Pri spracovaní sa o to postará taviaca pec. Plechovky však nezabudnite najskôr stlačiť, až potom zahodiť. Šetríte tak miesto pre ďalší odpad. Recykláciou každej hliníkovej plechovky sa ušetrí toľko elektriny, ktorá vystačí na troj-hodinovú prevádzku televízora. Úžasné, čo poviete?

Neexistuje dôvod, prečo odpad neseparovať. V našej obci je to jednoduché. V blízkosti každého panelového domu sa nachádzajú špeciálne označené kontajnery určené pre separovaný zber. Ak bývate v rodinnom dome, vkladáte vytriedený odpad do plastových vriec, ktoré v čase zberu vyložíte pred dom. Firma Eko Hunka Chynorany ich zberá podľa harmonogramu. Nájdate ho aj na obecnej stránke v sekcii Pre občanov (podsekcia Separovaný zber). Zároveň je tam presne vypísané, čo patrí do konkrétneho typu odpadu a naopak, čo tam nepatrí. Okrem toho je dôležité, aby ste vytriedený odpad pred zahodením čo najviac stlačili. Týka sa to najmä plastových fliaš, plechoviek a kartónových škatúl. Týmto spôsobom môžete separovať papier, plasty, kovy a sklo. Niektorí ľudia považujú triedenie odpadu za zbytočné, pretože podľa nich skončí aj tak na komunálnej skládke. To však nie je pravda. Ak spracovatelia na Slovensku nevedia triedený odpad využiť, odpredávajú ho za symbolickú cenu do zahraničia.

Záhradného odpadu sa okrem kompostovania ekologicky zbavíte vždy v jarnom a v jesennom období, kedy ho obec zbiera prostredníctvom veľko-objemových kontajnerov. Rovnakým systémom zbiera elektroodpad a objemový odpad. Obec tiež plánuje založiť zberný dvor, kde by ste mohli počas celého roku nosiť vytriedený odpad, vrátane bioodpadu. Ak by sa nám podarilo do zberu zapojiť aj okolité dediny, zberný dvor by bol ekonomicky sebestačný a nevyžadoval by dotáciu zo strany obce.

Ak ste ešte stále presvedčení, že sami aj tak nič nezmeníte, tak prečo sa namáhať triedením odpadu, uvedomte si nasledovné: „Kto chce hýbať svetom, musí pohnúť najprv sám sebou (Sokrates)“.

Kvetoslava Takáčsová